

en het gevaar, en gedoopt kind voer, wel zeer en gevaar dreigt. Voor zoover het om de geloofsleuse onverschillen dat zulke ouders niet naar de godsdienstloze den en de catechisme worden verleren. Tegen dat door haar ge- en, en vandaar dat zij de doop- zekeren moeten, in hun kinderen en de catechisme. Deze doop- bij het opwassen at hun opvoeding geschiedt, en de eer ze hierin on- absolute waar- maar de belofte it evenmin. De reden stellen met wordt haar door den geboden, mita forma optreden, verstaan.

gewenscht wezen, de plaats opmerkt, liefst neemt per- oodverwanten van a, zooals de groo- ten en de ooms en d, omdat deze door sten invloed op de ten. Alleen indien ten ontbreken of Gerf. Kerk zijn, dezen liefdedienst anders wel omzien ult hun omgeving, opgetuigen op te tel vanzelf spreekt, lefist op dezelfde ernstige en vrome aan. Indien echter ontbreken, maar om als doopgetu- oetus, dat dan als erkeraad zelf bij *bedrogers* de zorg digh moet nemen afleggen (t. a. p. t zoo vreemd als van de volkomen ind des verbonds a en de geheele de Christelijke kelijk is. Zooals huis van Oranje, overlijden kwam, a aangenomen en g van den erprias hier. Ieder kind van de Kerk, en getuigen kunnen ding van het kind moeten degenen, ren, d. w. z. de r de opvoeding op val mag rulk een omdat de ouders en; de Kerkeraad te als getuige te is zaad der Kerk t.

gemerkt, dat de r deze personen, lers de stipulatie niet juist is, tot en aanleiding geeft den had moeten tulgen past alleen rulk zijnde doop- ouders ten doo- aangaande het aangaande het oop af te leggen. voor de thans in a, omdat deze bij te getuigen, maar de opvoeding van oude naam van t Hollandsch *borg*, e wezen; desnoods is doet, curatoren, kunnen noemen taam doopgetuige inner dan ook vevraagd wordt: tuije zijt, behoef te omschrijven: lge zijt, om te Men kan getuige maar getuige van wezen.

iet gemakkelijk tuije", dat door t zich vastgezet taal weer weg toch overweging in de aanspraak niet meer te ge- r slot noch sla ou dit kunnen ge- otouders of eenig m de doopbelofte e noemen met den t te doopen kind r grootvader of al wanneer men e, dat het Genade- geslacht doorgaat n onzer kinderen aard der zaak, of grootmoeder t, getuige", welk n doop van het loopbelofte slegt- geval opleveren, ers of een bloed- der ouders of r de doopvragen et woord "borg"

ou thans te vreemd klinken, terwijl ook de oude uitdrukking „gevader“ of „peter“ en „meter“ evenmin de bedoeling juist zou uitdrukken. Misschien ware de beste oplossing deze, dat men in dergelijke gevallen vroeg: „ten derde of gij niet belooft en u voornemt, dit kind, waarvoor gij de zorg op u genomen hebt, in de voorreide leer naar uw vermogen te onderwijzen of te doen onderwijzen.“ De gedachte, die in het sponsor of borg ligt opgesloten, zou daardoor veel beter tot uitdrukking komen, dan door het thans gebruikelijke „getuige“.

DR. H. H. K.

Teestafel.

DR. A. KUYPER. HEILIGE ORDE. Rede in den Bond van Antirevolutionaire kiezerverenigingen te Amsterdam gehouden op 30 Mei 1913. Kampen — J. H. Kok — 1913.

„Politieke rede, in 't gezicht van de Jun- stembus, gehouden door den leider der anti- revolutionairen voor de partijgenooten in de hoofdstad.

Ik kan mij denken, dat haar te vinden op de Leestafel van de HERAUT, verwondering wekt. Dit blad toch is, — het werd ook mij in de laatste dagen nog eens met nadruk herinnerd, — een „kerkelijk“ blad, en als DE HERAUT VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND is het ook een „landelijk“ blad.

Dan, ik twijfel niet of het uit de verwonde- ring geboren nadenken, zal, na de lezing van dit mijn exposé, een voldoende grond ontde- ken voor de bespreking van HEILIGE ORDE, ook in de HERAUT. Want, laat het mij maar terstond zeggen, afgezien van haar plaatselijk en tijdelijk doel, is deze rede zoo uiterst be- langrijk om haar grondgedachte. Om de echt gereformeerde gedachte van Gods ordinantie of wilt ge determinatie, van al het wereld-gebeu- ren; de gedachte waarop berustte al wat Dr. KUYPER, in dien laten Mei-avond geredigd heeft.

En het is dan ook alleen van uit die gedachte besien, dat ik HEILIGE ORDE hier wil bespreken.

„n Oawillekeurige, maar zeer gelukkige ver- binding van denkbeelden heeft den heer KUYPER aan titel en leidend motief van deze zijn rede geholpen.

Wetend, dat hij haar zou houden in de groote zaal van het Amsterdamse Concert-gebouw, herinnerde hem dat aan 'n andere rede, door hem, vóór nu zeven jaar, in die zelfde zaal gehouden, aan zijn rede over: BILDERDIJK. En, niet alleen bewonderaard, maar ook keener als maar weinigen zijner land- en tijdgenooten van dezen dichter, vond hij toen wat in zijn eigen bewustzijn leefde, ook uitgedrukt in die dity- rambe, in dat lied van machtige geestdrift waarin BILDERDIJK, onder den titel: ORDE, de door God gestelde en gehandhaafde wereldorde bezingt.

Dit is niet maar alleen 'n wijsgeerige, doch ook 'n schriftuurlijke gedachte, waarom dan ook de dichter boven zijn gedicht liet afdrucken het Godswoord uit Jeremia 33: 25: HEN IK DE ORDENINGEN DES HEMELS NIET OESTELD?

Memoreerend zijn rede van voor zeven jaar, zei de redenaar: „Ik sprak toen over BILDERDIJK laat thans BILDERDIJK's kernachtige klemmspreuk van: „de Heilige Orde deser wereld mij ten leidraad wezen“.

Uit het gedicht, dat in 1827 ontstond en in de bekende uitgave der Dichtwerken te vinden is: Deel VIII p. 307—313, — liet KUYPER, als motto van zijn Rede, op het titelblad de eerste vier regels zetten:

Heilige Orde deser wereld,
Die den scepter van genag
Over nachtefter voort en dag,
En een kroon spant, rijk ompareld.

Het zij mij vergund er hier ook nog uit af te schrijven:

De Orde ('s hemels Scepteroverder)
Schrik van 's afgronds Alberoeder,
Die, weersprengt aan haar macht,
Aarde en zuchtende Aardelingen
Aan haar rijkstaf poogt te ontwingen,
En der dingen band verbricht.

Ik citeer met opzet ook deze regels omdat daarin de diepe tegenstelling met de Orde zoo duidelijk uitkomt.

In verband nu met de drie groote vraag- stukken der actuele politiek: het *Tarief*, het *Kiesrecht* en het *Schoolgebed*, wijst de redenaar er zijn gehoor op, dat er is een Heilige orde in 't nationale leven; in der Staten ordening; in de opvoeding van 't kind.

Zonder nu, wijl hier niet ter plaatse, diep in te gaan, op wat de rede bevat over die drie genoemde vraagstukken, wil ik in het kort vermelden wat zij te lezen geeft over de Heilige Orde, alsoo over de ordinantie of determinatie Gods, op de hier bovengenoemde drie gebieden.

Allereerst dan op dat van het nationale leven, en dit wel naar aanleiding van het *Tarief*.

Niet alsof vrijhandel, altijd en overal tegen Gods ordinantie voor het nationale leven zou ingaan. „Vrijhandel als exceptie kan kostelijk zijn“, zegt Dr. KUYPER. Alleen maar „Vrijhandel tot dogma gelijk“, — bestrijdt hij.

Daarbij wijst hij er dan op, dat heel de menscheid in volken en naties is ingedeeld, die, niet door ons, maar door Gods eigen bestel, hier overrijkt, daar slechts zoo zoo, en elders weer overrijkt zijn voorzien. „Julst ongelijkheid“, zoo gaat de redenaar dan voort, „schept met 't verschil in afstemming, het Nationale leven, en juist dit nationale leven kan, waar 't ongelijkhe- kansen heeft, den tol, uit zelfbehoud niet mis- sen“.

„Er worden“ zoo zegt hij dan, geen aparte individuen meer gescheiden. Het kind wordt geboren uit zijn ouders, en het *Gesin*, waarin het geboren wordt, is als de cel waaruit wordt opgebouwd de *Maatschappij* der burgers, de „onderling vrije saamlevende of anders“, de *Staat* als „het Volksleven in gebonden orde“.

Dus zit, opgekomen uit het *Gesin*, „heel 't volk organisch ineen“.

En zoo heeft dan ook, naar Heilige Orde, „het volk de organen die voor zijn rechten zullen pleiten, steeds in verband met zijn orga- nisch bestaan te bestellen“.

„Maar daarom“, zoo elidigt de redenaar dit deel van zijn rede, „juichen wij zoo van harte toe een Kabinet“, — en hij heeft daarbij op het oog het Kabinet-HEEMERK — „dat in zijn Grondwetrevisie ook 't Gesinsofhoeden-kiesrecht tot eere deed komen, en niet, als de stellooze Concentratie, voor 't valsche leuse van het Algemeen Stemrecht besweek“.

En metterdaad steunt *Algemeen Kiesrecht* op de valsche, wijl individualistische en atomistische, gedachte van „los en apart van elkaar levende menschen“.

„Gods Ordinantie echter spreekt aldus, dat Hij ons geenszins *hoofd* voor *hoofd*, los van elkaar en apart schep, maar den één uit den ander deed geboren worden“.

Ook hier gaat het dus, voor wie dieper zieh dan de oppervlakte der dingen, of om een zich voegen naar, of om wat BILDERDIJK noemt 'n „tich pogen te ontwingen aan der dingen band; aan „dezer wereld Heilige Orde“.

Eindelijk, wat de rede geeft te lezen over de Heilige Orde op het gebied der opvoeding van het kind, en dit naar aanleiding van het *Schoolgebed*.

„Ook hier toch“, zoo leest men op p. 23, „stult ge op dezelfde tegenstelling tusschen de Heilige Orde die als vanzelf uit 't leven, gelijk God 't gaf, opkomt, en het instituut van wille- keur gelijk menscheijke eigenzinnigheid het verzoen“.

De School aan de Ouders; de Vrije School, vrij naar ieders gading en naar kense van de onderrijke conscentie, — dat is naar Heilige Orde.

„Het onderrecht beheerscht, krachtens onder- plicht, heel de opvoeding“. Maar, „met den heiligen band, die de opvoeding aan de ouders bindt, brak ook onder ons der Liberalisten wijsheid“ en werd en bleef hun ideaal „een Staatsschool voor heel de jeugd van 't gansche volk“.

Dan, de verwenselijking van dat ideaal is hun niet gelukt.

Aan de Vrije School bleef de victorie.

Het „de Vrije School regel, de Openbare School aanvullend“, is dan ook het tooverwoord, dat dit Kabinet dorst overnemen van GROEN VAN PRINSTERH.

Zeker, zulk een ontwijking van het onder- recht als met „de Staatsschool voor heel de jeugd van 't gansche volk“ bedoeld is, bij een volk als het onze „waar 't geestelijk leven tot zoo rijke differentieering kwam, zoodat overtuiging naast overtuiging in veelrijdige scha- kering kwam te staan“, — een, zij het dan ook onbewust, onder beïnvloeding van, „'s afgronds Alberoeder“, verkrachten van der dingen band, van de Heilige Orde, om weer met BILDERDIJK te spreken.

Gods Heilige Orde geldt al Zijn schepsel. Doch, niet Zijn onredelijke, maar wel zijn redelijke creaturen kunnen naar overtreeden.

En dat kunnen ook wij menschen.

Wij menschen, sedert uit de wereld der haar overtreedende engelen de *sande* inkwam in onze wereld.

Want als en door „'s afgronds Alberoeder“, is al wat mensch is, van nature, sedert „weer- strevig aan haar macht“.

Gemeene Gratie tempert, particuliere Genade keert dit, „verkrachten van der dingen band“. Aan het slot van zijn, door de echt gerefor- meerde gedachte van de Heilige Orde bezielde rede, komt Dr. KUYPER op het gebied der par- ticuliere Genade.

Hij wijst er dan op, hoe ter naleving van de Heilige Orde, „ook de *wacht* bij onze Christelijke Religie moet betrokken“.

Hoe dus, tegenover wat BILDERDIJK noemde, het „aan haar rijkstaf pogen te ontwingen“ en het „verkrachten van der dingen band“, — ook op het gebied van het Staatsleven, door ons Christenen, door ons Calvinisten, „is op te heffen het kruis“ en „voor den Christus is te getuigen“.

Ook HEILIGE ORDE is, niet minder dan de twee andere hier vroeger besproken redevoering- en, welke Dr. KUYPER, in het kort bestek van enkele maanden, uitsprak, — een stuk dat, hoe actueel ook, van blijvende waarde is en, laat mij er aan mogen toevoegen een stuk dat even wel- daand doet door zijn schoonen literairen vorm, als het, door zijn echt christelijken inhoud, op- bouwt in het Geloof.

G.

Uit de Pers.

K. te B. schrijft in *De Basiss* een uitne- mend stukje over de „broederlijke bestraffing“, die aan de tucht behoort vooraf te gaan:

„Maar indien uw broeder tegen u gezondigd heeft, gaat hem en bestraf hem tusschen u en hem alleen: indien hij u hoort, zoo hebt gij uwen broeder gewonnen.“ Matth. 18: 15.

„Gaaf hem.“ Gij moet tot den schuldige gaan, hem vermanen, hem over zijn kwaad onderhouden, hem bestraffen onder vier oogen *tusschen u en hem alleen*. Een ander heeft er niets mee te maken.

Wie doet zoo? Ik denk dat het zeer zelden zoo gedaan wordt. In bijna honderdmaal van de hon- derd gevallen, eischt men dat de schuldige tot den onschuldige komen, een soort knieval voor hem doe, althans vergeving vraag, zijn leed- wezen over het gebeurde uitspreke, — en dan zal vergeven worden. Het moet er ook nog bij komen, dat het dan *niet* geschiedt! En dat eischt men dan als de tuchtaal al door en door be- dorven is, als velen reeds van het geval weten, als men er met iedereen al over gesproken heeft behalve met den persoon zelf, als men zich bij den behandeling die men ondergaat heeft, bij de politie of een advocaat is geweest, of als de ker- neraad het reeds in handen genomen en de broeders vermaand heeft, die zaak toch in orde te maken.

Het is zoo gemakkelijk en naar het vleesch, men kan het bijna niet laten er dadelijk over te spreken en zich er over te beklagen, terwijl de

kinderen, grooten en kleinen, en de dienstboden er bij zitten; soms met menschen er over te spre- ken, die er totaal niets mede te maken hebben en er kwaad mee doen. »Och, men is toch zoo slecht behandeld, zoo beleedigd. Deze of gene heeft zoo swaar tegen hem grondig, hem bedrogen, be- lasterd, geaffronteerd, afgezet, schade berokkend,« of zoo iets. 't Is haast niet door te komen, bijna eene onvergeeflijke sonde! Dat zal hij hem betaald zetten, of, dat komt nooit weer in orde, kan hij niet vergeven; hij wil niets meer met hem te doen hebben, hem niet groeten, hij kan haast om hem niet meer naar de kerk, want hij zal zich maar ergeren en kan in geen geval met zoo lemachd Avondmaal houden.«

Wel, de gansche gemeente weet er een paar dagen later alles van; zelfs die buiten staan spreken er over. Hij zegt het aan een ouderling, hij gaat het den predikant vertellen.

En dat heet dan tucht!

»Zijt gij al bij hem geweest?« vraagt de domine! »Ik?« wordt dan gewoonlyk met groote ver- basing en verontwaardiging gevraagd, alsof de predikant eene zeer dwaze vraag deed. »Daar zal ik hem ook nog achterna loopen!«

»Dan kan ik er ook niets aan doen, Kaoppels.« »Niet? Kan dan zoo maar? Moet de ker- neraad dan alles maar toelaten in de gemeente? Als zoo iemand nu niet onder censuur moet, weet ik er niets meer van!«

En dat heet dan tucht!

Tucht naar de instelling des Heren; naar Matthieus achttien!

»In waar, soms loopt het anders en beter, maar in de meeste gevallen, zoo leert de ervaring, gaat het zoo.«

»Gaaf geen,« d.i.: laat het niet zitten en voort- woerden. Hebt medelijden en niet hem te behouden.

»Gaaf heen,« niet om het erger te maken, door uw broeder eene reprimande te geven, misschien wel in 't bijzijn van anderen, »hem het eens ge- dwelt te gaan zeggen,« of »het hem eens flink onder 't oog te brengen,« maar, gaaf heen, met het doel te vergeven. Zelfs niet opdat hij u ver- geving vraag. Zoo staat het er niet. Het gansche hoofdstuk spreekt van vergeving *schenken*, niet van vergeving *vragen*, al wordt dat wellicht hier en daar verondersteld. »Hoe menigmaal,« zoo vraagt Petrus, zal mijn broeder tegen mij zondigen en ik hem vergeven? Vergeven moet uw doel zijn, al heeft uw broeder nog geen vergeving gevraagd.

»Gaaf heen,« en wacht niet tot dat hij komt of misschien niet komt. Stelt het niet uit, maar maak er dadelijk werk van, onder druk.

Dat heeft Jesus in Zijne wijsheid zoo ingesteld, dat is de eerste regel der tucht. 't Is veel ge- makkelijker, dat de onschuldige tot den schuldige gaat om te vergeven, dan omgekeerd, dat de schuldige tot den onschuldige zou komen om schuld te belijden en vergeving te vragen. Een mensch komt er niet licht, toe zich voor God te verootmoedigen en zijne zonden te belijden, maar veel, veel waardeer is het om het van harte voor dezen of genen mensch te doen. Zal er dus iets van terecht komen, dan moet de gemakkelijkste weg ingeslagen worden; dan zal de schuldige ook komen tot belijden van schuld en het vragen om vergeving. Namelijk als gij hem bestraff *tusschen u en hem alleen*!«

Laat er niemand bij zijn, spreekt er niet over, zelf niet in de tegenwoordigheid van zijne vrou- we of kinderen, of wie ook. Gij moet hem alleen zien te treffen, het kan wel onder den schijn alsof het niet opzettelijk is.

»Bestraf hem.« Dat kan zeer verschillend ge- schieden. Het doeltreffendste zal zijn, als gij het niet als rechter, uit de hoogte, in drift en op her- den toon doet; ook niet al den nadruk legt op het ongelijk u aangedaan, maar op de sonde tegen God bedreven.

»Zet God tusschen u beiden in,« zeide eens een wijs man, »en wellicht zult gij beide ootmoedig zijn en elkander niet in 't haar vliegen.«

Bestraf hem bijv. aldus: »Het spijt mij, Petrus, dat ge glater zoo gehandeld hebt, u toch reuk er? Ge hebt er stellig gisteravond wel over nagedacht en niet wel in, dat het zoo niet mag? Zoo mogen wij elkander niet behandelen, en hoe zullen wij samen zoo Avondmaal houden? Als wij zondigen, moeten wij het spoedig inzien en voor God belijden, anders werkt de sonde zich vast in ons en dan wordt het er niet beter op, man. Dat weet ge ook wel, dunkt mij? Er zal wel iets in u zijn, dat mij in dezen gelijk geeft, niet? Als gij het maar niet en erkent, Petrus, dan maken wij dat hier weer even in orde. Het zou mij spijten, dat zoo iets tusschen ons zou blijven zitten; God keurt het niet goed en wij hebben in de eerste plaats met Hem te doen. Hij denkt niet licht over de zonden Zijner kinderen en daarop moeten wij elkander wijzen. Na, hoe dunkt gij er over? Durft gij zeggen goed gehandeld te hebben, of op zoo iets een regen van den Heere vragen, immers neem te ens.«

»Bestraf hem tusschen u en hem alleen,« vriend- elijk, zoo dat hij merkt, dat gij het goede voor hem zoekt.

»Indien hij u hoort, zoo hebt gij uwen broeder gewonnen.«

»Gewonnen voor Christus, voor de gemeente en voor u. Gevonden en gewonnen. Dat is aange- naam. De mensch vindt en vindt gaarne; de herder zijn verloren schaa, de moeder haar verloren kind, de vader den verloren zoon, de broeder den afgewaaleden broeder. Er staat echter niet ge- vonden, maar gewonnen. Winst wordt tegenover- vertien gezet. Gij hebt hem gewonnen, dat is iets anders dan; gij hebt hem gevonden. Gevonden en gewonnen staan beide tegenover verlies, maar winnen inplaats van verliezen is nog aangenamer dan vinden wat verloren is. Er was kansspel, en niet veel kansen dat gij het winnen kondt, slechts ééne kans, en toch hebt gij hem gewonnen.« »Gij hebt hem gewonnen, hoewel schooner klinkt dan dat: gij hebt hem verloren!« »Uw broeder,« of was hij uw broeder niet om 's Heersers wil? Gij hebt in Lucas 15 wel eens gelezen van die blij- schap des herders, die blijdschap der vrouw, die blijdschap des vaders? Stel eens, dat die herder zijn schaa, die vrouw haar penning, die vader zijn zoon niet hadden gevonden? Nu, zoo is een- gerimate uw toestand als gij uw broeder niet vindt. Of zult gij dan denken: ik houd er nog genoeg over; of, ik ben er niet rouwig om dat ik van hem af ben? Hoe staat het dan in u? Hart? Is moogt ge eerst u zelf wel winnen voor Jesus, of Jesus vinden en winnen voor u zelf, want dan staat gij ook in eene verkeerde verbinding tot Hem.

J. OINGA, Scriba.

Vergadering der particuliere synode van de Geref. kerken in Zuid-Holland, Zuidelijk gedeelte, den 3 dezer gehouden te Rotterdam.

Nadat de vergadering wettig geconstitueerd was, werd de arbeid aangevangen met de lezing der onderscheidene rapporten. Een voorstel, in verband met het rapport over het Prov. wees- huis, om de verpleegelden met / 25 per jaar te verhoogen, omreden het aantal wezen nog al groot is tegenwoordig, kon geen meerderheid verwerven.

Aangaande de sending op Java waren ver- blijfende berichten. De medische dienst bloeit; het hulphospitaal zal weldra, doot een stevig gebouwencomplex vervangen worden. Er is oogenblikkelijke behoefte aan verpleegsters. Het onderwijs is bezig zich langzaam maar gesta- dig te ontwikkelen. Gelukkig heeft niet over een finantieel tekort gehandeld te worden.

Het verslag van deputaten naar artikel 11 en 13 D.K.O. werd aangenomen en hun be- grooing goedgekeurd tot een bedrag van / 6085.77½.

Het verslag van den curator der Theol. school wordt met dankzegging gehoord. Even- eens van broeders deputaten, voor den onder- schelden arbeid aangewezen. Drie alumne ont- vangen hulp voor hun studie of voorbereidende studie voor den dienst des Woords.

De synode wekt de classes op, een onderzoek naar de predikantstratemenen in te stellen en zoo mogelijk zich over een minimum voor elke plaats uit te spreken, zooals dit reeds door sommige classes is ter hand genomen. Op een volgende vergadering der synode zal hierover rapport worden uitgebracht.

Een klacht door een kerk tegen een uitspraak van de classe waartoe ze behoort, ingebracht, kon niet in behandeling komen, wijl de scriba der classe hiervan geen kennis droeg en was geen verweer mogelijk was.

De classe Gorinchem zal de volgende synode aangevoeren. Hij laat zingen Ps. 1: 1, leest Ps. 1 en gaat voor in gebed.

De credentiaelen worden aangezien door de aangewezene broeders: Halsema en v. d. Over. Uit 't rapport blijkt, dat een kerk een secundus onderling heeft afgevaardigd en twee kerken een lastbrief met instructie hebben.

In het moderamen nemen zitting: Dr. Rolloos

Officieele Berichten.

Namens de classis: N. G. KERSSHUIS Jz., praeses. Dr. C. C. SCHOT Cz., scriba.

Korte notulen van de classiale vergadering, gehouden te Gouda 30 Mei 1913.

als praeses, Dr. Oinga als assessor en Dr. Halsema als scriba.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en na enkele opmerking goedgekeurd. Daarna komt de vaststelling van hulpbe- hoevende Kerken aan de orde. De aanvragen der kerken worden voorgelezen en na verklaring van 't rechtmatige daarvan door deputaten gegeven, door de Classis goedgekeurd.

De boeken van den quastor der Hulpbehoevende kerken worden door twee broeders nage- zien en in orde bevonden.

Na mededeeling van een schrijven van de Classis 's-Hage, niet in te gaan op 't verzoek der Classis om eenige Hebreeuwsche en Griek- sche Testamenten voor gezamenlijk gebruik bij examina aan te schaffen, besluit de Classis nu voor eigen rekening eenige exemplaren te be- stellen.

Gelezen wordt een schrijven van eenige leden in de kerk van B. A. dat als informeel ter zijde wordt gelegd.

Het beroep van ds. P. van der Haven naar de kerk van Krumpen aan de Lek, wordt geap- probeerd.

Het voorstel van de kerk van N. a. d. IJssel, luidende: De classis Gouda overwege ernstig de vraag, wat in haar ressort kan gedaan wor- den ter bevordering van Evangelisatie. Zij benoeme eene commissie die daaromtrent een onderzoek instelle, en deze diene een volgende vergadering van rapport en advies — wordt niet aangenomen, maar aan kerktuistoren opge- dragen in elke kerk te onderzoeken, wat in haar ressort in dezen arbeid vereischt wordt.

Een tweede voorstel van dezelfde kerk, luidende: „de classis Gouda benoemt eene com- missie die een onderzoek zal instellen naar de predikantstratemenen in de kerken der classis en daarover rapport zal uitbrengen“, wordt aange- nomen. De commissie hiervoor aangewezen bestaat uit de broeders Van Leeuwen, Van den Heuvel, Bremmer en Dr. Andries.

De kerk van Zevenhuizen zal meerdere vaca- ture diensten ontvangen. De daardoor te maken kosten zullen door kerk en Classis worden ge- dragen.

De Provinciale deputaten voor hulpbehoevende kerken komen ter vergadering. Na eenige samenspreking met verschillende kerken en bekomen inlichting van de Classis over de kerk van Zevenhuizen, leggen deputaten zich bij de gedane aanvraag, meer op grond van alge- heele verantwoordelijkheid der Classis.

Na het zingen van den Morgenroos: 3 wordt allereerst bepaald, dat de kerk van Zevenhui- zen in dit kwartaal zal worden bediend door de kerk van Zevenhuizen, leggen deputaten zich bij de gedane aanvraag, meer op grond van alge- heele verantwoordelijkheid der Classis.

Na het zingen van den Morgenroos: 3 wordt allereerst bepaald, dat de kerk van Zevenhui- zen in dit kwartaal zal worden bediend door de kerk van Zevenhuizen, leggen deputaten zich bij de gedane aanvraag, meer op grond van alge- heele verantwoordelijkheid der Classis.

Een instructie van Schoonhoven B, behelzende eene vraag naar den grondslag der quota, wordt door deputaten als zijnde zoo billijk mogelijk toegelicht. De praeses raadt der kerke aan, op de eerstkomende vergadering selve met een regeling, naar haar inzicht nog billijker, te komen, opdat de Classis daarvoor oordeele.

Voor de visitatie der kerken worden geko- sen als primi: Dr. Dalhuijsen, Van Dijk, Oinga en Lange; en als secundi: Dr. Wielenga en Voigt.

Als afgevaardigden voor de Provinciale Synode worden gekozen als primi de Dienaren der Woords: Dr. Wielenga, Van Dijk en Sapj en als secundi: Dr. Lange, Dalhuijsen en Andries.

Van de ouderlingen als primi de br. Bremmer, Van Ol en Van de Oever; en als secundi: Vap der Heuvel, Van Leeuwen en Van den Bergh.

Deputaten naar de kerk van B. A. rapportee- ren, dat de misstand tusschen jeugelingverenig- ing en Kerkeraad is weggenomen.

Een der deputaten over de Zending vermeldt, dat in de laatste vergadering is gesproken a, over de wederuitzending van Zending Net- lenborch; b, over een Missionairen Arts; c, over Dr. Esser die als consulent het zendingsterrein en vooral de scholen bezoekt en alles in orde bevond.

Roepende kerk voor de volgende vergadering zal zijn: Sluipwijk. Praeses is alsdan Dr. Sap. Het onderzoek naar Art. 41 loopt bevredigend at. De kerk van H. doet een verblijvende mededeeling a die van W. maakt een opmer- king over 't zooveel mogelijk tijdig saamroepen der vergadering.

Een der broeders wijst nog nadrukkelijk op de noodzakelijkheid der ineenstemming van de kerken van Schoonhoven A en B.

Na lezing van de korte notulen gaat de praeses voor in dankgebed en sluit de vergadering. J. OINGA, Scriba.

Vergadering der particuliere synode van de Geref. kerken in Zuid-Holland, Zuidelijk gedeelte, den 3 dezer gehouden te Rotterdam.

Nadat de vergadering wettig geconstitueerd was, werd de arbeid aangevangen met de lezing der onderscheidene rapporten. Een voorstel, in verband met het rapport over het Prov. wees- huis, om de verpleegelden met / 25 per jaar te verhoogen, omreden het aantal wezen nog al groot is tegenwoordig, kon geen meerderheid verwerven.

Aangaande de sending op Java waren ver- blijfende berichten. De medische dienst bloeit; het hulphospitaal zal weldra, doot een stevig gebouwencomplex vervangen worden. Er is oogenblikkelijke behoefte aan verpleegsters. Het onderwijs is bezig zich langzaam maar gesta- dig te ontwikkelen. Gelukkig heeft niet over een finantieel tekort gehandeld te worden.

Het verslag van deputaten naar artikel 11 en 13 D.K.O. werd aangenomen en hun be- grooing goedgekeurd tot een bedrag van / 6085.77½.

Het verslag van den curator der Theol. school wordt met dankzegging gehoord. Even- eens van broeders deputaten, voor den onder- schelden arbeid aangewezen. Drie alumne ont- vangen hulp voor hun studie of voorbereidende studie voor den dienst des Woords.

De synode wekt de classes op, een onderzoek naar de predikantstratemenen in te stellen en zoo mogelijk zich over een minimum voor elke plaats uit te spreken, zooals dit reeds door sommige classes is ter hand genomen. Op een volgende vergadering der synode zal hierover rapport worden uitgebracht.

Een klacht door een kerk tegen een uitspraak van de classe waartoe ze behoort, ingebracht, kon niet in behandeling komen, wijl de scriba der classe hiervan geen kennis droeg en was geen verweer mogelijk was.

De classe Gorinchem zal de volgende synode aangevoeren. Hij laat zingen Ps. 1: 1, leest Ps. 1 en gaat voor in gebed.

De credentiaelen worden aangezien door de aangewezene broeders: Halsema en v. d. Over. Uit 't rapport blijkt, dat een kerk een secundus onderling heeft afgevaardigd en twee kerken een lastbrief met instructie hebben.

In het moderamen nemen zitting: Dr. Rolloos

Officieele Berichten.

Namens de classis: N. G. KERSSHUIS Jz., praeses. Dr. C. C. SCHOT Cz., scriba.

Korte notulen van de classiale vergadering, gehouden te Gouda 30 Mei 1913.

Britenland.

Zuid-Afrika. Streven naar zelfstan- digheid onder de negers. De Ethio- pische kerk. (III. Slot).

In Johannesburg stichtte Dr. Turner twee kerken; te Pretoria conferende hij een week lang met 71 predikanten der Ethioopische Kerk, evenals te Queenstown in de Kaapkolonie. Te dien tijd waren er 73 gemeenten, 65 predikan- ten en 10.800 gemeenteliden; 6400 leden had bisschop Turner voor de Ethioopische kerk gewonnen. Zij, die als predikanten voor den Ethioopische, kerkedienst geordend werden, zoo besloot men op de conferentie, moesten een examen afleggen waarbij Turner, Dwane en Kate als examinatoren optraden. Alleen de geëxamineerde predikanten mochten de toga dragen. Elk lid werd verplicht te gulden voor de kerk bij te dragen, en voor elken leerling moest 60 cents schoolgeld